

Зміст

Вступ 7

1 Реактивність 11

2 Здорове спілкування 27

3 Гріх 38

4 Благодать 52

5 Ідентичність 64

6 Слава 75

7 Вічність 87

8 Самозречення 98

9 Обмеженість 110

10 Цінності 123

11 Гідність 136

12 Присутність 148

Показчик біблійних уривків 157

Вступ

Я не професійний критик-культуролог і не аналітик цифрових медіа, але я глибоко переконаний, що завжди корисно подивитися на різні проблеми, які виникають у християнській спільноті та культурі, що нас оточує, крізь призму Писання, а особливо Євангелія. Саме це правило керує мною, коли я пишу кожен свою книгу. Я ставлю собі запитання: «Який би це мало вигляд, якби я подивився на це з точки зору Євангелія?» Для більшості людей Євангеліє — це звістка про виправдання, яке отримано, та майбутнє спасіння. Так, у Євангелії йдеться про те і про те, але воно також дає нам, просто тут і зараз, певну точку зору, певний спосіб тлумачення, розуміння та стиль життя. Істини Євангелія, його втішення та заклики дають змогу нам абсолютно по-новому розуміти та ставитися до всього, що відбувається в нашому житті. Євангеліє — це благодатний дар Того, Хто пообіцяв дати нам усе необхідне не лише для вічного життя, а й для благочестя, щоб ми жили на славу Йому від моменту, коли Він нас приймає за Своїх, і до того часу, коли ми повернемося додому, до Нього.

Важливо пам'ятати, що Біблія є всебічною, але не вичерпною. Вона не містить відповідей на всі запитання. Якби Біблія була вичерпною, вам довелося би возити її до церкви в неділю на декількох вантажівках. Біблія не говорить про багато питань. Та, попри це, вона є вичерпною; Біблія не розповідає про все, проте вона дає вам

призму, крізь яку ви можете правильно все сприймати. Я написав цю книгу саме на основі такого розуміння. Я даю вам усе необхідне, аби зрозуміти нашу сучасну культуру, зокрема культуру соціальних мереж. Мета цієї книги — поглянути на культуру токсичної реактивності, яка торкається кожного з нас щодня, крізь призму Євангелія. Коли ми дивимося на основні проблеми нашої культури саме так, то поглиблюємо своє розуміння, бачимо своє покликання й куди нам рухатися, а також відчуваємо надію. Я присвятив усе своє життя пізнанню слави, краси та глибини Євангелії. Це те, до чого мене покликав Бог, і я планую виконувати це покликання, доки не опинюся по той бік вічності.

Ми живемо у світі тисяч голосів, які збивають нас із пантелику галасливим шумом. Серед цього шуму важко почути власні думки. І, зважаючи на те, яку силу мають цифрові медіа, практично неможливо ізолюватися від усіх цих голосів і знайти тишу, аби порозмірковувати та правильно проаналізувати. Ми носимо в кишенях чи сумках невеличкий пристрій, який щодня під'єднує нас до тисяч думок на тисячі тем. Так звані лідери думок указують нам, як ми маємо думати та реагувати. Жодна тема, хай якою незначною чи неважливою вона є, не залишається без уваги. Таке враження, що всі мають що сказати про всі теми. Це створює плутанину, а жити із плутаниною в голові — шкідливо й небезпечно.

Ми відчайдушно потребуємо чогось у нашому житті, що могло би пробитися крізь шум усіх думок, допомогти нам правильно мислити та належно реагувати на все, з чим ми зараз стикаємося і перед чим ще постанемо. Мені дуже подобається те, що Бог говорить про Свою істину у Притчах 1:

*Щоб пізнати премудрість і карність,
щоб зрозуміти розсудні слова,
щоб прийняти напоумлення мудрости, праведности,
і права, й простоти,
щоб мудрости дати простодушним, юнакові пізнання
й розважність.*

*Хай послухає мудрий і примножить науку,
а розумний здобуде хай мудрих думок,
щоб пізнати ту приповідь та загадкове говорення,
слова мудреців та їхні загадки.*

*Страх Господній початок премудрости,
нерозумні погорджують мудрістю та напучуванням.
(Прит. 1:2–7)*

Дозвольте мені пояснити, що, згідно з Божими словами, є Його істиною, і як вона має нам служити. По-перше, Бог хоче, щоб ми знали, що у звичайному житті Його істина має *практичне* значення. Її покликано впливати на ваше повсякденне життя та формувати його («напоумлення мудрости», «розумний здобуде хай мудрих думок»). Він хоче, щоб ви знали, що Його істина встановлює *моральні стандарти*, за якими ви можете все оцінювати («щоб прийняти напоумлення мудрости, праведности, і права, й простоти»). Він хоче, щоб ви знали, що Його істина *відповідає на потреби кожного* («щоб мудрости дати простодушним, юнакові пізнання й розважність. Хай послухає мудрий і примножить науку, а розумний здобуде хай мудрих думок»). І Він хоче, щоб ви знали, що Його слово допомагає вам *зрозуміти таємниці*, які б ви інакше не зрозуміли («щоб пізнати ту приповідь та загадкове говорення, слова мудреців та їхні загадки»). Саме таку роль має відіграти для вас біблійна/євангельська призма, коли ви намагаєтеся розв'язувати свої щоденні проблеми.

ВСТУП

Ця книга не є широкомасштабним науковим чи соціологічним дослідженням теперішнього стану нашої культури, але вона спонукатиме нас одягнути окуляри з євангельськими лінзами й поглянути на характер і тон наших особистих розмов та спілкування в соціальних мережах, у якому ми беремо участь щодня. Сподіваюся, поглянувши на те, *що* ми говоримо одне одному та *як* ми це робимо, крізь призму Євангелії, це не лише дасть нам деяку інформацію, а й укаже нам на наш гріх і змінить нас, аби ми як євангельська спільнота підійнялися вище над усякою токсичністю, яка нас оточує, і сяяли в цьому світі, який поринув у темряву, як місто на горі.

Розділ 1

Реактивність

Я опублікував свій перший твіт у лютому 2009 року. І на власні очі бачив, як розвивався Інтернет, а згодом і те, що ми зараз називаємо соціальними мережами. Спостерігаючи за цими процесами, я розумів, що в тому, як людська спільнота об'єднується та спілкується, ось-ось мають відбутися кардинальні зміни. Мені здавалося, що ці нові засоби масової інформації стануть потужними інструментами для поширення Євангелія Ісуса Христа. Я вирішив, що публікуватиму дописи лише про Євангеліє (за винятком моєї особистої сторінки в Інстаграмі, яку присвячено дозвіллю). Дотепер, маючи вже за плечима понад тринадцять тисяч твітів, я сідаю щоранку в нашої вітальні й публікую у Твіттері три євангельські думки. І робитиму це доти, доки зможу доносити до людей по всьому світу чудові істини про Особу та діла Ісуса Христа й допомагати їм пов'язувати їх зі своїм повсякденним життям, не встаючи зі свого крісла. Я вже без перебільшення торкнувся Євангелієм буквально мільйонів людей, сидячи у своєму кріслі у своїй маленькій кімнаті у Філадельфії. Які ж приголомшливо потужні інструменти опинилися в наших руках!

Однак кожен інструмент має свої недоліки. Молотком, за допомогою якого можна побудувати будинок, також можна розбити вікно й пограбувати дім. Викруткою, за допомогою

якої можна зібрати якусь корисну річ, можна в пориві гніву когось проштрикнути. Так само із соціальними мережами. Твіттер сьогодні — це не твіттер 2009 року. Мене щоразу шокує, яка темрява там панує. І ця темрява значною мірою стосується того, як люди спілкуються один з одним, сховавшись за екраном та відмежувавшись клавіатурою. Я ніколи не публікую нічого, крім думок, які пов'язано з Євангелієм, і того, до чого воно закликає нас у щоденному житті, але в коментарях не раз отримував грубі й агресивні відповіді, у яких автори часто лихословили мої переконання, характер і мотиви. Мені казали, що я марксист, що я не живу за Євангелієм і навіть те, що мене не можна вважати християнином.

Часто з тих зневажливих коментарів, які пишуть про мене люди, я розумію, що вони не прочитали моїх дописів до кінця. Вони просто відреагували на заголовок або вступний рядок. Такі різкі реакції стали надто нормальними. Таке спілкування поспішне та непродумане й має осудливий, неприязний і непобожний характер, а в їхньому змісті здебільшого немає нічого корисного. Я з усіх сил намагаюся жити, як варто жити людині, яка смиренно пізнає божественні істини. Мені й на думку не спадає, що я не потребую докорів. Я знаю, що мені варто ще багато чого зрозуміти. Я глибоко вірю в те, що Тіло Христове служить мені на освячення. Я вважаю, що моя віра та богослов'я, яке її визначає, можливі лише у спілкуванні з іншими вірянами. Я вважаю, що коли тобі докоряють із любов'ю, то це велике благословення. А образливі слова нікому не можуть допомогти. Зневажливі й різкі висловлювання рідко сприяють чомусь доброму в житті того, до кого їх спрямовано. Такі реакції ображають не тільки того, хто їх читає, а й самого Бога. Мені серце крається, коли я читаю огидні, зневажливі, образливі та різкі коментарі на дописи мудрих і благочестивих чоловіків і жінок.

Про твіттер, який я вважав надзвичайно потужним інструментом для поширення Євангелія, тепер говорять як про вигрібну яму, темне місце, де панує злоба й образи. З'явилися навіть нові жаргонні вирази, які позначають цю темряву. Людину, яка обсилає образами добрих, доброзичливих людей, у соціальних мережах називають «тролем». І, на жаль, тролів там дуже багато. Коментарі настільки просякла темрява, що мої друзі в служінні часто відчують, що мають тимчасово припинити користуватися Твіттером, щоб на деякий час відгородитися від цієї темряви. Немудрі реакції, реакції, не основані на любові, реакції, позбавлені поваги, реакції, які не стримує чесний самоаналіз, реакції, які більше осуджують, ніж виправляють, реакції, які підживлює гордість, а не смирення, і реакції, якими керують більше емоції, ніж вдумливі роздуми, ніколи не породжують нічого благочестивого й доброго.

На жаль, культуру поспішних, необдуманих, агресивних реакцій не обмежують лише соціальні мережі. Погляньте на нашу теперішню політичну культуру. Видається, наче часи вдумливого, шанобливого обміну думок лишилися в далекому минулому. Дух співпраці, оснований на гідності та повазі, без якого не можливе ні політичне життя, ні управління державою, здається, або зник, або вже вичерпується. Схоже, що політичні діячі краще вміють кричати один на одного, ніж брати участь у гідних і конструктивних дебатах. Один тільки процес висунення кандидатів від Республіканської партії 2016 року мав би всіх нас шокувати та засмутити. Кожний етап цього процесу відзначила неприпустима агресивність, ганебна для тієї демократії, яку ми, за нашими словами, так цінуємо. А коли демократи та республіканці обмінюються образами, їм дуже важко виконувати свої обов'язки, тобто працювати в інтересах громадян,

яких вони представляють. Якщо особисті риси характеру і справді мають значення в політиці та уряді, то ця часто огидна поведінка має нас засмучувати і хвилювати.

Однак написати цю книгу мене спонукало проникнення цієї культури агресивної реактивності в іншу важливу сферу. На жаль, ця руйнівна та дисфункційна культура спілкування заразила й заплямувала Церкву Ісуса Христа. Коли Ісус із любов'ю давав останні настанови Своїм учням, говорив слова, які мали підготувати їх до життя у вірі після Його вознесіння, Він сказав таке: «По тому пізнають усі, що ви учні Мої, як будете мати любов між собою» (Ів. 13:35). Вдумайтеся в ці слова. Ісус каже, що характерною ознакою Його учня, основним показником того, що вас спасла та змінила благодать, є не ваші богословські знання, кмітливість, здатність перемагати в суперечці, успіх вашого служіння, кількість ваших підписників, уміння подобатися людям чи наскільки добре ви можете поставити людину на її місце або переконливо донести свою думку. Ні, Його учня характеризує лише одна ознака: любов.

Любов до інших не властива нам від природи. Через егоїзм гріха смиренна допомога людям і любов до них на славу Божу завжди є результатом божественного втручання. Як каже апостол Іван, ми можемо любити один одного лише тому, що Бог спочатку полюбив нас (1 Ів. 4:19). Крім того, Іван навіть каже: «Улюблені, любім один одного, бо від Бога любов, і кожен, хто любить, родився від Бога та відає Бога! Хто не любить, той Бога не пізнав, бо Бог є любов!» (1 Ів. 4:7–8).

Оскільки Бог є любов, то кожен, хто знає Бога й живе у співпричасті з Ним, має жити з любов'ю. Зупиніться на мить, відкладіть цю книгу, дістаньте свою Біблію і прочитайте четвертий розділ Першого послання Івана. Іван